

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Roger Höglund

Föredragande
Finanschef
Conny Nyholm

Justerat
Omedelbart

Nr 66

Initiativ till Finansministeriet om arbetsgrupp för
skattegränsen

ÅLR 2021/6780

136 F1

Beslut

Skatteundantaget är en förutsättning för en livskraftig åländsk ekonomi och för förmånliga transporter mellan Sverige och Finland via Åland. Trots att Åland är med i EU finns därför en skattegräns mellan Åland och resten av EU. Det innebär bland annat att handel till och från Åland med varor alltid utgör export och import. De administrativa krav och tullförfaranden detta medför riskerar att påverka förutsättningarna för handelsflödena till och från Åland på ett negativt sätt.

Fr.o.m. 1.9.2021 ska samtliga företag lämna tulldeklarationer enligt de nya elektroniska tullförfarandena för import i enlighet med de krav som ställs i EU:s tullregelverk. I de analyser som gjorts kommer de nya förfarandena att innebära en betydande ökad arbetsbörda för de åländska företagen. Ännu har det dock varit svårt för företagen att analysera konsekvenserna över den nationella skattegränsen förfarandena då de färdigställdes av Tullen i april 2021 och eftersom informationen ännu inte nått ut till hela näringslivet.

Fr.o.m. 1.7.2021 slopas skattefriheten för lågvärdesförsändelser och samtidigt införs krav på förtullning av samtliga lågvärdesförsändelser. Ändringen gäller både företag och privatpersoner. Tullen har infört en förenkling för import av tidningar och tidskrifter för privatpersoner. För företag blir det ohållbart ur administrativ synvinkel att förtulla varje leverans av tidningar.

Enligt 27 § 36 punkten självstyrelselagen för Åland faller skatter och avgifter inom rikets lagstiftningsbehörighet. Både mervärdesbeskattning och tullfrågor faller därmed inom rikets behörighet, och landskapsregeringen har därmed varken lagstiftningsbehörighet eller förvaltningsbehörighet avseende skattegränsen. För att dokumentera hinder, verkställa och följa upp implementeringen av EU:s tullregelverk behövs därför en mellan

riket och Åland gemensam arbetsgrupp bestående av representanter från berörda riksmyndigheter, självstyrelsemyndigheterna och det åländska näringslivet.

För att säkerställa att handelsflödena över den åländska skattegränsen, både exporter och import, är så smidiga som möjligt bedömer landskapsregeringen att arbetsgruppen borde analysera de hinder som idag upplevs av det åländska näringslivet och privatpersoner. Landskapsregeringen föreslår att arbetsgruppen får i uppdrag att:

1. dokumentera upplevda hinder;
2. avgränsa uppdraget genom att;
 - identifiera vilka upplevda hinder som regelmässigt påverkar förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet på Åland
 - identifiera vilka upplevda hinder som regelmässigt påverkar attraktionskraften för privatpersoners bosättning på Åland
3. samordna processer och identifiera behov av eventuella ändringar av bestämmelser och lagstiftning p.g.a. den nationella implementeringen av EU:s tullregelverk på Åland; och
4. utreda möjligheterna att undanröja dessa regelmässiga hinder samt vid behov ta en gemensam kontakt med EU-kommissionen vad gäller EU:s tullregelverk.

Landskapsregeringen lämnar genom detta initiativ en begäran till Finansministeriet om att i skyndsam ordning utse en arbetsgrupp som består av representanter från Finansministeriet, Ålands landskapsregering, Tullen, Skatteförvaltningen, Ålands Näringsliv och Åland Post Ab.

Nr 67

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (FFS 1266/1996)

ÅLR 2021/6168

137 F1

Beslut

Beslutades att lämna utlåtande **enligt bilaga 1, F121E43**.

Hänvisning
Begäran om utlåtande för lagberedningsprojekt VM
087:00/2021

Kontaktperson
Finanschef Conny Nyholm

Finansministeriet
valtiovarainministerio@vm.fi
risto.sakki@vm.fi
suvi.anttila@vm.fi

Ärende

Utlåtande om förslag till ändring av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (FFS 1266/1996)

Finansministeriet har 2.7.2021 begärt utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (FFS 1266/1996) (nedan "undantagslagen"). I propositionen föreslås det att undantagslagen ändras så att det för införsel av tidningar och tidskrifter som privatpersoner prenumererar från andra delar av Finland eller från andra medlemsstater till landskapet Åland skapas ett förenklat och lättare förfarande som avviker från det normala förfarandet för enskilda tidningar och tidskrifter. Förfarandet ska också tillämpas på tidningar och tidskrifter som införs från Åland till andra delar av Finland. Utlåtandet ska vara inlämnat senast 11.8.2021 och avsikten är att de föreslagna ändringarna i undantagslagen träder i kraft så snart som möjligt.

Lagstiftningsbehörighet och landskapets rätt att höras

Lagstiftningsbehörigheten inom beskattningen är delad mellan landskapet Åland och riket. Mervärdesskatt är en indirekt skatt och riket har lagstiftningsbehörighet avseende indirekta skatter enligt 27 § 36 punkten i självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71).

Landskapet Åland hör till EU:s tullområde, men enligt protokoll nr 2 som finns som bilaga till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994) hör Åland inte till EU:s mervärdesskatteområde (det s.k. Ålandsprotokollet). Med anledning av detta finns en mervärdesskattegräns mellan Åland och Finland samt övriga medlemsstater i EU. Mervärdesskattedirektivet och det s.k. distansförsäljningsdirektiven är därmed inte tillämpligt på Åland. Genom rikets lagstiftningsbehörighet tillämpas den nationella mervärdesskattelagen på Åland (FFS 1501/1993). Undantagsregler från den nationella

mervärdesskattelagen med anledning av den åländska skattegränsen finns i undantagslagen.

Enligt 33 § i självstyrelselag för Åland ska landskapsregeringens utlåtande inhämtas när det gäller lagförslag som har särskild betydelse för Åland. Eftersom hanteringen över den åländska skattegränsen har särskild betydelse för Åland arbetar landskapsregeringen aktivt med frågorna och har en roll att bevaka och påverka riksmyndigheternas förvaltning av skattegränsen. Riksmyndigheterna har även en särskild skyldighet att till dessa delar beakta landskapsregeringens synpunkter då Ålands samhällsekonomi och transporter till och från Åland byggs upp utgående från principerna i Ålandsprotokollet som är en del av EU:s primärrätt.

Landskapsregeringens synpunkter

Allmänt om förslaget

Genom ändringarna i mervärdesskattelagstiftningen från 1.7.2021 införlivades EU:s distansförsäljningsdirektiv i den nationella lagstiftningen och därigenom slopades skattefriheten på import av varuförsändelser med ett värde på högst 22 euro. Detta innebär till exempel att alla importerade tidningar och tidskrifter momsbeläggs. Förändringen medför samtidigt att varje enskild tidning och tidskrift enligt den gällande lagstiftningen måste tullklareras.

Landskapsregeringen anser fortsatt, likt senast framfördes i utlåtandet till riksdagens finansutskotts skattedelegation 4.3.2021 (ÅLR 2021/1747), att det hade funnits skäl att behålla skattefrihet för alla lågvärdesförsändelser men åtminstone för import av tidningar och tidskrifter i undantagslagen. Eftersom mervärdesskattedirektivet och distansförsäljningsdirektiven inte är tillämpliga på import till Åland och då Åland inte är en del av EU:s mervärdesskatteområde skulle det ha varit möjligt att behålla ett undantag för alla lågvärdesförsändelser eller åtminstone för import av tidningar och tidskrifter till Åland i undantagslagen. En sådan reglering är fullt möjlig enligt tillämplig EU-rätt och något Finland enligt 27 § 36 punkten i självstyrelselagen för Åland kan göra då det faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. På detta sätt skulle även situationen för alla privatpersoner, organisationer, transportbolag och inte minst bibliotek på Åland underlättas. Administrationen och kostnaden för berörda myndigheter skulle också minska märkbart. Närmare utredningar kan vid behov, om inte tillräckligt material redan finns, göras av den gemensamma arbetsgrupp landskapsregeringen föreslår att ska tillsättas av finansministeriet.

Landskapsregeringen har noterat att Tullen 30.6.2021 givit ut anvisningar gällande ett förenklat förfarande motsvarande det förfarande som beskrivs i detta utkast till regeringsproposition och som nu avses fastställas genom lagförslaget. Landskapsregeringen anser att behandlingen av denna proposition borde ha gjorts betydligt tidigare så att även denna lagstiftning och relevanta anvisningar hade funnits på

plats i god tid före 1.7.2021 då övriga lagändringar rörande avskaffandet av skattefrihet för försändelser av ringa värde trädde i kraft. Den nu uppkomna situationen har medfört en stor osäkerhet hos privatpersoner och företag på Åland då relevanta förberedelser för den nya regleringen inte kunnat göras.

Som en avslutande generell kommentar vill landskapsregeringen ånyo lyfta fram att utkastet till regeringsproposition också innehåller den felaktiga terminologin "Fastlandsfinland". Enligt självstyrelselagen för Åland ska termen "riket" eller t.ex. "från andra delar av Finland" användas och detta har även riksdagens grundlagsutskott påpekat i tidigare utlåtanden (se t.ex. GrUU 17/2021 rd).

Närmare synpunkter på förslaget

Inledningsvis noteras att förslaget till proposition innehåller en hänvisning till en av Ålands landskapsregering redan 2014 framförd ståndpunkten att åländska privatpersoner har ett särskilt behov av att prenumerera på svenskspråkiga tidningar och tidskrifter. Landskapsregeringen vill här betona att den ståndpunkten fortsättningsvis gäller, i synnerhet med tanke på Ålands situation samt beaktande av självstyrelselagen för Åland och 1 punkten i den mellan Finland och Sverige ingångna Ålandsöverenskommelsen av den 27 juni 1921 gällande skyldigheten för Finland att garantera den åländska befolkningen dess svenska språk, kultur och lokala traditioner.

Vidare konstaterar landskapsregeringen att förslaget enbart verkar avse tillämpning av ett förenklat förfarande för fysiska personer. Fortsättningsvis verkar kravet att lämna en tulldeklaration för varje enskild försändelse kvarstå då en juridisk person och specifikt t.ex. ett bibliotek importerar tidningar och tidskrifter från en annan del av Finland eller från andra medlemsstater i EU till Åland. Detta kommer i synnerhet beträffande import av dagstidningar att innebära ett betydande merarbete för de juridiska personer och bibliotek som prenumererar på dessa. Landskapsregeringen vill också betona att det är av avgörande betydelse för att säkerställa en ofördröjd leverans av tidningarna och tidskrifterna att förfarandet för att deklarerat import av tidningar och tidskrifter är densamma oavsett om mottagaren är en privatperson eller ett företag.

Det är därför av yttersta vikt att det förenklade förfarandet även kan tillämpas av juridiska personer, oavsett om dessa är momsregistrerade eller inte. Om det förenklade förfarandet inte tillämpas på juridiska personer medför detta en ökad administration och därmed förknippad merkostnad som är oproportionerlig och oskälig. Följden blir sannolikt att många juridiska personer och bibliotek avslutar sina prenumerationer av t.ex. svenskspråkiga tidningar och tidskrifter, varvid detta utbud begränsas för befolkningen på Åland samt försvårar bibehållandet av det svenska språket, kulturen och lokala traditioner. En minskad mängd tidningar och tidskrifter på svenska försämrar även den allmänna bildningen på Åland.

I förslaget konstateras att behovet av rådgivning för enskilda kunder kommer att förbli relativt stort till en början även då ett förenklat förfarande tillämpas. Detta beror på att lämnandet av en tulldeklaration är något nytt för en stor del av tidnings- och tidskriftsprenumeranterna. Behovet av rådgivning minskar inte även om antalet deklarerationer minskar. Landskapsregeringen vill här understryka kraven som följer av 36 § och 38 § självstyrelselagen för Åland om att rådgivningen ska ges på svenska. Redan nu finns t.ex. bristfälligheter i riksmyndigheters rådgivningschatfunktioner där service inte ges på svenska.

Landskapsregeringen noterar med tillfredsställelse att förslaget om förenklat förfarande avses omfatta införsel av tidningar och tidskrifter såväl från andra delar av Finland som från andra medlemsstater i EU. I och med detta försvåras inte införsel av tidningar och tidskrifter från exempelvis Sverige jämfört med införsel från övriga Finland. Däremot är situationen trots lagförslaget och det förenklade förfarandet den att åländska konsumenter ställs i en sämre situation än andra konsumenter i Finland då tidskriftsleveranser oavsett måste tulldeklareras. Som riksdagens grundlagsutskott redan konstaterat prenumererar de åländska konsumenterna proportionellt sett mer än övriga finländare på tidskrifter från riket, Sverige och andra länder. Grundlagsutskottet har redan även konstaterat att åtgärder som kan leda till ett minskat antal tidnings- och tidskriftsprenumerationer särskilt drabbar landskapet Åland och att en sådan följd skulle med hänsyn till Ålands särskilda ställning och språkliga rättigheter vara beklaglig. En sådan negativ konsekvens är inte heller problemfri när det gäller yttrandefriheten. Därför ansåg grundlagsutskottet det vara motiverat att hitta andra lösningar för landskapet Åland och att en avvikande lösning för landskapet Åland inte skulle medföra betydande jämlikhetsproblem, med hänsyn till att lagstiftaren har tämligen stort bedömningsutrymme i jämlikhetsfrågor (se GrUU 19/2014 rd).

Sammanfattningsvis vidhåller och vill landskapsregeringen ånyo tydligt poängtera att den bästa lösningen skulle vara att ha en skattefrihet för åtminstone import av tidningar och tidskrifter i t.ex. 8 a § undantagslagen. Vad gäller förslaget till förenklat förfarande i 22 a undantagslagen för fysiska personers införsel av tidningar och tidskrifter till Åland måste förfarandet, om skattefrihet inte är möjligt, utvidgas till alla juridiska personer. Detta gäller oberoende av om de juridiska personerna är momsregistrerade eller inte.

Minister

Roger Höglund

Finanschef

Conny Nyholm

BILAGA Landskapsregeringens utlåtande till riksdagens finansutskotts skattedelegation
4.3.2021 (ÅLR 2021/1747)

FÖR KÄNNEDOM Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, info@lagtinget.ax
Finansminister Annika Saarikko, annika.saarikko@vm.fi
Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@om.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Claes Hammar, generalkonsul på Åland, claes.hammar@gov.se
Åland Post Ab, info@alandpost.ax
Ålands Näringsliv, info@naringsliv.ax